

νωδῶς δὲ δάκνει ὁ κύων καὶ κατελιγμένους ὑπὸ τῆς λύσσης, ὅχι ὅμως καὶ διαρκῶς· ἔχει καὶ στιγμὰς ἡσυχίας. Τέλος καταλαμβάνεται ὑπὸ κοπώσεως, αἱ παραφοραὶ γίνονται σπανιώτεροι, ἐπέρχεται ἡ παραλυσις καὶ οὕτω θνήσκει.

Ἐνίοτε ἡ νόσος διατρέχει διὰ τῶν συμπτωμάτων τῆς πρώτης περιόδου τῆς μελαγχολικῆς, ἥτις ἀπολήγει εἰς τὴν παραλυτικὴν καὶ τὸν θάνατον, χωρὶς νὰ φανῶσι φαινόμενα μανίας.

Πλανῶνται οἱ νομίζοντες ὅτι ὁ λυσσῶν κύων φοβεῖται τὸ ὕδωρ ἢ ὅτι τεκμήριον τῆς λύσσης εἶνε ὁ περὶ τὸ στόμα ἀφρὸς, πλανῶνται ἐπίσης καὶ οἱ νομίζοντες ὅτι τὰ ζῶα εἶνε μᾶλλον ἐπιρρεπῆ εἰς τὴν λύσσαν κατὰ τὸ θέρος ἢ κατὰ τὸν χειμῶνα.

Πάντες οἱ ἀρμόδιοι ν' ἀποφανθῶσι περὶ τοιούτων πραγμάτων ὁμοφώνως λέγουσιν, ὅτι δὲν ὑπάρχει θεραπεία κατὰ τῆς λύσσης. Δὲν εὐρέθη ἀκόμη τὸ μέσον, δι' οὗ νὰ καταπολεμηθῇ ἡ φοβερὰ αὕτη πληγὴ. Πάντα τὰ πρὸς τοῦτο προταθέντα μέσα ἀπέτυχον, ἂν δὲ τυχόν τινα ἐξ αὐτῶν ἐφάνη ὅτι ἐπέδρασαν αἰσίως, τοῦτο προῆλθεν ἴσως διότι ὁ λυσσογόνος ἴος δὲν εἶχεν ἀκόμη εἰσχωρήσει εἰς τὸν ὁργανισμόν.

Τὸ κυριώτατον πάντων ἀμέσως μετὰ τὸ δῆγμα εἶνε ἡ καυτηρίασις, καυτηρίασις ὅμως ἄμεσος καὶ βαθεῖα διὰ πεφυρακτωμένου σιδήρου.¹

Ἄν ἐκ πείρας δὲν εἶχομεν διδαχθῇ πόσον πρέπει τις νὰ διατάζῃ πρὸ τοῦ ἀποφανθῇ ὀριστικῶς περὶ παντὸς ἀφορώντος εἰς τὴν ἱατρικὴν, ἠθέλομεν ἴσως εἶπει, ὅτι εὐρέθη ἡ θεραπεία τῆς λύσσης. Τοῦτο τοῦλάχιστον ἀριδῆλως ἐξάγεται ἐκ τῆς ἐπιστολῆς, ἣν ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Δρ. Γουβλερ, καθηγητὴν τῆς θεραπευτικῆς ἐν Παρισίοις, ὁ Δρ. Grzymala (ἐκ Κρίβζε Ὁζερο ἐν Ποδολίᾳ). «Ἐλάδομεν, λέγει ὁ καθηγ. Γουβλερ ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς θεραπευτικῆς, παρ' ἐνὸς τῶν ἀξιολογίων καὶ διακεκριμένων ἡμῶν συναδέλφων, τοῦ Δρ. Grzymala, ἐπιστολὴν, ἣν, ἕνεκα τοῦ γνωστοῦ ἡμῖν χαρακτῆρος τοῦ ἐπιστέλλοντος, νομίζομεν ἀξίαν πάσης προσοχῆς».

Τὸ θεραπευτικὸν μέσον, ὅπερ ὁ Δρ. Grzymala συνιστᾷ, εἶνε φυτόν τι ἐπιστημονικῶς καλούμενον ἀκανθῶδες Ἐάνθιον (*Xanthium spinosum*), ὅπερ ἐν τῇ μεσημβρινῇ Γαλλίᾳ, ἀφθονον δὲ εὐρίσκεται ἐν Ποδολίᾳ.² Ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, γρά-

φει ὁ K. Grzymala, ἐπιτυχῶς κάμνω χρῆσιν τοῦ φυτοῦ τούτου· οὐδὲ ἀπαξ ἀπέτυχον, ἂν καὶ ἑκατοντάκις τοῦλάχιστον τὸ μετεχειρίσθην καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ἐπὶ ζῶων δηχθέντων ὑπὸ κυνῶν ἢ ὑπὸ λύκων λυσσάντων».....

Ὅποια τώρα εἶνε τὰ φυσιολογικὰ ἀποτελέσματα τοῦ ξάνθιου; Εἶνε ἰδρωτικόν, σιελωγόνον, καὶ ὀλίγον διουρητικόν, οὐ ὅμως ἡ ἐπενέργεια εἶνε πολὺ πλεόν ἰσχυρὰ ἢ ἡ τοῦ Ἰαβοράνδου. Τὸ φάρμακον τοῦτο εἰς τινὰς μὲν προκαλεῖ ἰδρώτα, εἰς ἄλλους δὲ σιέλον· ἡ θερμοκρασία τοῦ σώματος ὑψοῦται ὀλίγον καὶ ταχύνεται συνήθως ἡ κυκλοφορία.

Τὸ ξάνθιον δίδει ὁ ῥηθεὶς ἱατρὸς εἰς κόριν, τρεῖς δόσεις ἐξ 60 ὑφεκατογράμμων καθ' ἑκάστην διὰ τοὺς ἐφήβους ἐπὶ τρεῖς ἑβδομάδας. Εἰς τὰ παιδία τὰ μικρότερα τῶν δώδεκα ἐτῶν δίδει τὸ ἡμισυ τῆς δόσεως ταύτης. Οὐδεμίαν δὲ ποιεῖται χρῆσιν τῆς καυτηρίασεως.

Πρὸ ἐτῶν δώδεκα κύων τις ἀνήκων εἰς τὸν κ. Grzymala, καταληφθεὶς ὑπὸ λύσσης ἐδήξεν ἕνα βοῦν, ἕνα χοῖρον, ἕνα κύνα, ἕνα αἰλουρον καὶ ἕνα ἡμερωμένον γέρανον. Ὁ βοῦς, ὁ χοῖρος καὶ ὁ κύων ἰάθησαν ἐντελῶς διὰ τοῦ ξάνθιου. Ὁ γέρανός καὶ ὁ αἰλουρός ἀφεθέντες ἄνευ ἱατρικῆς βοήθειας ἀπέθανον ἐκ λύσσης ὁ μὲν τρεῖς, ὁ δὲ ἕνδεκα ἡμέρας μετὰ τὸ δῆγμα. Κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον δώδεκα πρόσωπα ἀνήκοντα εἰς τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν ἐδήχθησαν ὑπὸ λυσσῶντος λύκου. Ἐξ ἐκ τῶν προσώπων τούτων, εἰσελθόντα εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς Ὀλσούκας (ἐν Ποδολίᾳ) καὶ τυχόντα τῆς θεραπείας τοῦ Δρ. Grzymala ἰάθησαν, τὰ ἄλλα δὲ ὑποστάντα τὴν διὰ καυτηρίασεως, διὰ κανθαρίδων κλ. θεραπείαν ἀπέθανον μετ' ὀλίγας ἡμέρας.

Πολλὰ καὶ ἄλλα παραδείγματα τοιαῦτα ἀνθρώπων καὶ ζῶων πάσης ἡλικίας ἀναφέρει ὁ ῥηθεὶς ἱατρὸς, καθ' ὃ πάντα ἐπέτυχε τὸ ξάνθιον. Εἰς τὰ μεγάλα ζῶα ἡ δόσις πρέπει ν' αὐξάνηται μέχρις 96 γραμμ., ἥτοι 3 οὔγκιων καθ' ἑκάστην ἐπὶ τέσσαρας ἑβδομάδας.

Βεβαίως ὁ ἀξιότιμος ἱατρὸς ἀναφέρει γεγονότα καὶ δύναται, ὥς ὁ ἴδιος γράφει, νὰ ἐπιβεβαιώσῃ πολλὰ καὶ τοὺς λόγους τοῦ. Ὑπολείπεται ὅμως νὰ γείνῃ γνωστὸν, ἂν τὸ ξάνθιον θὰ εἶνε τελεσφόρον εἰς ἄλλας χώρας πλὴν τῆς Ποδολίας. Εὐχόμεθα τὸ ταχύτερον νὰ ἐρευνηθῇ τὸ πρᾶγμα καὶ ν' ἀποδειχθῇ, ὅτι ὄντως εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους καὶ τοῦτο ἀκόμη ἐπετεύχθη, ἡ θεραπεία τῆς λύσσης.

Ἐρωτηθεὶς ποτε Ἀμερικανὸς τις πρόεδρος, ὅς ποῖον εἶνε τὸ οἰκίστημόν του, ἐνεθυμήθη ὅτι ἐχρημάτισε ξυλοκόπος ἐν τῇ νεότητί του καὶ ἀπεκρίθη ἀμέσως· «δύο γυμνοὶ βραχίονες.»

ἈΘΗΝΑΙ·—ΤΥΠΟΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΙΑΣ, ΟΔΟΣ ΠΑΤΗΣΙΩΝ, 4.

1. Συνειθίζουσι παρ' ἡμῖν νὰ φονεύωσι παρευθὺς πάντα κύνα, ὅστις ἦθελε δῆξαι τινὰ, πρὸ πάντων ἐν ὧρᾳ θερούς. Ὁ δάκνων κύων πρέπει νὰ περιορίζεται ἐν τύπῳ ἀσφαλεῖ καὶ ἀκινδύνῳ, μέγρις οὐ βεβαιωθῇ, ἂν εἶνε λυσσαλὴς ἢ ὅχι, καὶ ἐπειτα νὰ φονεύεται. Παρατηρήθη, ὅτι πολλοὶ δηχθέντες ὑπὸ κυνῶν οὐχὶ λυσσάντες, ἀλλ' εὐθὺς μετὰ τὸ δῆγμα φονευθέντες, διέσπασαν διὰ πολλὸν χρόνον δεινὴν ἀγωνίαν, φανταζόμενοι ἐκτοῦς ἀπειλουμένους ὑπὸ λύσσης. Καὶ ὁ ἱατρὸς δὲ πολὺ δραστηριώτερον καὶ προσηκνιώτερον θεραπεύει τὸν δηχθέντα, ἅμα ἐξετάτας τὸν κύνα πεισθῇ ἢ καὶ μόνον ὑποπτεύσῃ, ὅτι πρόκειται περὶ λύσσης.

2. Τὸ φυτόν τοῦτο, καθὼς ἐν τῇ Ἀλφειᾷ (φύλλ. τῆς 3 Μαΐου 18'6) ἐγράψεν ὁ καθηγητὴς τῆς Βοτανικῆς κ. Ὁρφανίδης, σπάνιον εἰς ἄλλα τῆς Ἑλλάδος μέρη, εἶνε κοινότατον περὶ τὰς Ἀθήνας καὶ ἐν Πελοποννήσῳ, ὅπου καλεῖται· «Χρυσόγλαβον».